

Het kweken van Koi in Nederland

Over het kweken van Koi in Nederland wordt vaak respectloos gesproken. Terwijl de Japanse Koi als de absolute top geldt, worden Koi van Thaise, Chinese of Israëlische komaf eveneens hoger gewaardeerd dan de gemiddelde Koi van het Europese continent. Maar is die lage waardering van de Eurokoi wel terecht? En hoe zit het eigenlijk met de koikweek in Nederland? Koi Wijzer bezocht een pionier op dit gebied.

TEKST HENK-JAN ROMEIJN FOTO'S JOS ABEN

Die pionier is Jos Aben van A&C Vijvers en Tuinen in Grubbenvorst bij Venlo. Jos is al een kleine twintig jaar met Koi bezig en was één van de eerste ondernemers die in Nederland een koizaak startte. Twee jaar geleden verhuisde hij met zijn bedrijf naar een ruimere locatie van ongeveer 7.000 vierkante meter.. Dat hij daar goed aan gedaan heeft, blijkt wel bij binnenkomst. Jos' bedoeling is om het terrein om te toveren in een waar koiparadijs. Hoewel er nu al enkele grote en kleine vijvers aangelegd zijn, zullen er volgens Aben nog vele volgen. Overal zijn vijvers gepland, zodat er binnen drie jaar 3 à 4 miljoen liter water beschikbaar is voor de Koi.

De locatie is niet alleen gekozen vanwege het grote oppervlak, ook de gunstige ligging speelde mee. Vanaf de snelweg is A&C goed te bereiken. En zeker in de toekomst, daar er praktisch voor de deur een afrit gepland staat. Het terrein is eigenlijk in tweeën gedeeld. Het eerste gedeelte, dat zo'n 4.500 m² behelst, is als het ware de verkoopruimte, terwijl het tweede gedeelte, 2.500 m² groot, voor de experimentele kweek bestemd is. Daar zitten ook de ouderdieren. Helaas is het mij niet toegestaan om de

kweekafdeling te bezoeken. Om Koi naar het buitenland te kunnen exporteren, moet Jos aan strenge voorwaarden voldoen. Als hij hieraan niet voldoet, vervallen zijn vergunningen. En dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn.

“De eerste jaren waren jaren van bittere teleurstelling.”

Desgevraagd vertelt Jos dat hij nog twee andere grote locaties voor de kweek heeft, en in totaal tussen de 15 en 18 miljoen liter water tot zijn beschikking heeft. Op deze andere locaties wordt het leeuwendeel van de kweek gedaan, en ook deze zijn niet toegankelijk voor bezoekers. Alle vissen die verkocht worden, gaan of rechtstreeks op transport, of direct naar de verkooplocatie in Grubbenvorst. Jos boert niet slecht. Zijn Koi worden zelfs naar Amerika geëxporteerd. Hiervoor wordt het bedrijf met enige regelmaat aan zware controles onderworpen.

■ Jaren van bittere teleurstellingen

Volgens Jos is het alweer ongeveer 10 jaar geleden dat hij samen met collega's de mogelijkheden besprak van het kweken van Koi in Nederland, en waarom dit niet tot kwaliteit van betekenis zou kunnen leiden. Dat Nederlandse Koi altijd kansloos zullen zijn, is iets wat niet in zijn straatje paste. In Jos' ogen zijn de juiste ouderdieren de sleutel tot succes. En daarmee ging hij aan de slag.

ONDER: Jos Aben beschikt over diverse kweekfaciliteiten.

In Japan kocht hij enkele grote vissen van hoge kwaliteit. Vervolgens is hij gewoon begonnen. "De eerste jaren waren jaren van bittere teleurstelling", aldus Aben. Toen ik vroeg waarom, zei hij dat er zo nu en dan wel een leuk exemplaar bij zat, maar nooit kweekte hij ze in grote aantallen en de echte toppertjes waren al helemaal ver te zoeken. "Rendabel was het niet. Maar ik geloofde dat het kon. Daarom ging ik terug naar Japan, en nu om de kern te begrijpen." Met de kern bedoelt Jos de bloedlijnen, het meest delicate onderwerp dat je in het gezelschap van een kweker kunt aansnijden. Ze willen daar liever niet te veel over kwijt.

Toch slaagde Aben erin om terug te keren met betere troeven. Allesbehalve leuk volgens Jos. De visjes waren namelijk zeer kostbaar en slechts 15 – 20 cm groot. Aldus moest hij ze drie jaar laten groeien, alvorens hij er een kweek mee kon starten. Maar het was het wachten waard. Het is nog steeds de basis waarop Jos zijn kweek heeft gebouwd. Elk jaar gaat hij nog terug naar Japan om inkopen te doen, en kweekdieren in spé te bemachtigen.

■ Leuke groep ouderdieren

Inmiddels beschikt Jos over een leuke groep ouderdieren (oyagoi) waarmee hij kweekt. Hij laat me een aantal vissen zien die hij klein heeft gekocht en waarmee hij nu voor jonge aanwas zorgt. De ene is nog groter dan de andere: sommige Koi halen met gemak de fenomenale metergrens. En dat zijn niet louter Japanse Koi. De grootste Go-Sanke uit eigen kweek komt volgend jaar waarschijnlijk aan de 80 cm grens.

Zowel de kweekvijvers als de bassins waarin de ouderdieren zwemmen, zijn niet helder. Zoals je al zult vermoeden, is dit de bedoeling. Het zijn Europese moddervijvers, compleet met een laag zelf samengestelde klei op de bodem. Verder brengt Jos met enige regelmaat een mineralenmix in het water.

Maar dat is niet het enige geheim van de kweek. De belangrijkste kneepjes in de ouderdieren zitten en in het zuiver houden van de bloedlijn. Als ik hem vraag wat hij hiermee bedoelt, steekt Jos enthousiast van wal: “in Japan wordt gekweekt met kennis van bloedlijnen, en deze worden zuiver gehouden zonder er andere bloedlijnen mee te vermengen. Het kruisen van verschillende bloedlijnen gebeurt eigenlijk alleen experimenteel. Het geheim van kweken is namelijk weten wat je kunt verwachten. En dat is alleen mogelijk als je kennis van het gebruikte materiaal hebt. Dus: kennis van de bloedlijn en haar karakteristieke eigenschappen. Dit is zonder meer het belangrijkste dat ik in Japan heb geleerd en nu nog dagelijks in de praktijk toepas. Je kan niet zomaar vissen met elkaar kruisen.”

■ De ene bloedlijn is de andere niet

De ene bloedlijn is de andere niet. Jos trekt een vergelijking met de herdershond. “De ene is een Belgische herder, de andere een Duitse. Maar beide herders zijn van het hondenras.” Volgens Jos is het bij Koi niet anders. Het wiel opnieuw uitvinden, heeft volgens hem geen zin. Je kunt het beste binnen één en dezelfde bloedlijn blijven. Zijn vissen onderstrepen dit statement. Alle bij dit artikel gevoegde foto's zijn van Nederlandse bodem: rasechte Eurokoi.

“Je kan niet zomaar vissen met elkaar kruisen.”

Aben kweekt vooral Kohaku, Sanke, Showa, Hariwake, Shiro Utsuri en verschillende Doitsu-varianten. Volgens eigen zeggen is hij gespecialiseerd in het verbeteren van de witte grondkleur (shiroji). Dankzij een nieuw product, waarover Jos nog niet

veel kwijt wil, behaalt hij ook een aardige groei met zijn vissen. Zeker als het om jongbroed gaat. De grootste van dit jaar zijn inmiddels 5 maanden oud en al tegen de 25 à 30 cm groot. Na enig aandringen laat Jos los dat het gaat om een product uit Engeland, dat aan de jonge visjes gevoerd moet worden. Verspreid over een tijdspanne van 2 maanden wordt het product slechts drie dagen gebruikt, waaronder de allereerste dag. Wat de feitelijke werking van het product is, past niet in het bestek van dit artikel. Maar we zullen hier in de toekomst zeker aandacht aan besteden.

■ Twintig kweken per jaar

Jos doet ongeveer twintig kweken per jaar, al heeft hij plannen om er volgend jaar zeker dertig te doen. Bij een kweek plaatst hij altijd twee mannetjes en één vrouwtje bij elkaar. De eerste selectie volgt na ongeveer zes weken. De goede mogen blijven, de rest moet wijken. Hierdoor houdt Jos weinig vissen over, zodat hij zich op de betere exemplaren kan concentreren.

Bij sommige kweeklijnen is Jos al zover dat hij vissen van eigen kweek als ouderdieren kan inzetten. Vooral de Hariwake is hiervan een voorbeeld: sneeuw witte Koi met warme, goudgele patronen. Koi van Nederlandse bodem: volgens mij gaan ze een zonnige toekomst tegemoet.

Ben je na het lezen van dit artikel geïnteresseerd geraakt en wil je meer resultaten zien? Breng dan een bezoek aan www.aenc-koi.nl, waarop verscheidene foto's te zien zijn. Natuurlijk kun je ook een kijkje nemen bij andere bekenden uit de scène, zoals onder meer Nederkoi, Spierings Vis en Nishikigoi Farm Bosschenhoofd.

